

СПЕЦИФІКА ПОНЯТЬ «МЕДІАГРАМОТНІСТЬ», «МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ» ТА «МЕДІАОСВІТА» В ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

УДК 378.147:811]:070

DOI : 10.12958/2227-2747-2020-3(175)-20-30

Биндас Олена Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри романо-германської філології,

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Старобільськ – Полтава, Україна

olenataran@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-4213-5563>

Для цитування: Биндас О. М. Специфіка понять «медіаграмотність», «медіакомпетентність» та «медіаосвіта» в підготовці вчителів іноземних мов. *Освіта та педагогічна наука*. 2020. № 3 (175). С. 20 – 30.

References (стандарт APA): Byndas, O. M. (2020). Spetsyfika poniat «mediahramotnist», «mediakompetentnist» ta «mediaosvita» v pidhotovtsi vchyteliv inozemnykh mov [Specificity of the Concepts «Media Literacy», «Media Competence» and «Media Education» in the Foreign Language Teachers Training]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 3 (175), 20 – 30 [in Ukrainian].

Постановка проблеми. У процесі освіти й навчання вчителі іноземної мови (ІМ) мають бути медіаграмотними, медіакомпетентними та вміти застосовувати засоби медіаосвіти з метою унаочнення тем занять з іноземної мови, мають навчити учнів чи студентів грамотно створювати свій медіапростір: критично споживати медіаінформацію, вміти спілкуватися в мережевому просторі, урахувуючи соціальну толерантність, вміти захистити себе від кібератак (булінгу (*bullying*), тролінгу (*trolling*), хейтерства (*hatering*)); володіти навичками розуміння, аналізу (*fact-chaking*), редагування медіатексту – вміти не лише відповідати на питання, які виникають під час перегляду чи прослу-

ховування медіаконтенту рідною та іноземною мовами, а правильно їх ставити; знати про основи кібербезпеки, розрізняти фейкові, пропагандистські, маніпулятивні тексти; створювати якісний медіапродукт (графічний чи аудіовізуальний). Важливість професійних і особистісних рис актуалізує необхідність удосконалення фахової, мовно-методичної підготовки вчителів іноземних мов до використання засобів медіаосвіти. Тому в закладах вищої освіти України інтенсивно вводяться

дисципліни вільного вибору для бакалаврів та магістрів «Основи медіаграмотності», «Медіаграмотність у професійній освіті» тощо.

Аналіз актуальних досліджень.

Щоб зрозуміти медіаосвітні процеси в Україні, важливе значення має «Концепція впровадження медіаосвіти в Україні», що була погоджена постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 21 квітня 2016 року; теоретичні й практичні розробки вітчизняних медіапедагогів В. Іванова, К. Левківського, Л. Найдьонові, Г. Онкович, Б. Потятинника, Г. Почепцова, Н. Череповської. Специфіку формування й розвитку медіакультури вчителів досліджують І. Колеснікова, М. Ячменник та ін.

Педагоги визначають специфіку формування медіаосвітньої компетентності вчителів гуманітарних дисциплін (М. Імерідзе) і підготовки майбутніх учителів іноземних мов (О. Георгіаді).

Теоретичні аспекти та методологічні засади формування медіакомпетентності особистості досліджують також вітчизняні й зарубіжні науковці та практики: О. Волошенюк, І. Доніна, А. Єрмоленко, А. Іщенко, М. Кузьміна, В. Кульчинська, Г. Майборода, В. Мантуленко, М. Матвійчук, В. Протопопова, А. Сулім, І. Фатєєва, О. Федоров; Д. Баак (D. Baacke), К. Безелгет (C. Bazalgette), Г. Дженкінс (H. Jenkins), С. Коммер (S. Kommer), Р. К'юбі (R. Kubey), Л. Мастерман (L. Masterman), Дж. Поттер (J. Potter), С. Файлітзен (C. Failitzen), Е. Харт (A. Hart), Р. Хобс (R. Hobbs) та ін.

Зазначимо, що в Україні медіаосвіта розвивається за підтримки таких організацій, як Міжнародний благодійний фонд «Академія Української Преси» (В. Іванов, О. Волошенюк), Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Інститут соціальної та політичної психології (Л. Найдьорова, завідувач лабораторії психології

масової комунікації та медіаосвіти). Власне педагогічні аспекти медіаосвіти учнівської та студентської молоді потребують подальшого дослідження. У процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов актуалізується проблема врахування сутності та особливостей таких понять, як «медіаграмотність», «медіакомпетентність», «медіаосвіта», грамотного використання медіатехнологій, формування вмінь та навичок критичного осмислення медіаінформації.

Тому **метою статті** є визначення специфіки понять «медіаграмотність», «медіакомпетентність та «медіаосвіта» в процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови на основі аналізу теоретичних напрацювань вітчизняних і зарубіжних науковців.

Методологія та методи дослідження. Для реалізації мети використано комплекс методів: аналіз та систематизація наукових джерел; термінологічний аналіз, узагальнення, систематизація; структурно-логічний аналіз і моделювання.

Методологічну основу становлять системний, особистісно-діяльнісний, синергетичний, компетентнісний, контекстний, культурологічний, текстоцентричний та аксіологічний підходи.

Виклад основного матеріалу

У соціумі медіакультура репрезентує різнобічні дискурси, що впливають на систему цінностей, уявлення про соціокультурний простір. Тому в багатьох країнах виникають різні підходи до медіакультури та медіаосвіти. У зв'язку з цим, на нашу думку, доцільним є визначення основних теоретичних підходів і аналіз дефініцій, найбільш поширених у теорії та практиці медіаосвіти, зокрема понять «медіаосвіта», «медіаграмотність» та «медіакомпетентність».

Передусім варто розглянути термін «медіаосвіта». Важливу роль у станов-

ленні та розвитку медіаосвіти відіграло ЮНЕСКО. Уперше термін «медіаосвіта» (*media education*) було вжито в 1973 р. на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно та телебачення (Іванов, 2011, с. 3). У документах ЮНЕСКО зазначено, що «медіаосвіта – це навчання теорії та практичних умінь для опанування сучасних масмедіа, які розглядаються як частина специфічної, автономної галузі знань у педагогічній теорії та практиці; її слід відрізнити від використання медіа як допоміжних засобів у викладанні інших галузей знань» (Media Education, 1984, с. 7).

У словнику для міжнародного вжитку визначено, що медіаосвіта – це вивчення медіа, що відрізняється від навчання за допомогою медіа. Медіаосвіта пов'язана одночасно з пізнанням того, як створюються й поширюються медіатексти, а також із розвитком аналітичних здібностей інтерпретації та оцінки їхнього змісту (тоді як вивчення медіа (*media studies*) зазвичай пов'язується з практичною роботою щодо створення медіатекстів). І медіаосвіта (*media education*), і вивчення медіа (*media studies*) спрямовані на забезпечення медіаграмотності (*media literacy*) (International Encyclopedia, 2015).

У професійній освіті вважається, що медіаосвіта пов'язана з усіма видами медіа (друкованими, графічними, звуковими, візуальними тощо) і різними технологіями. Вона має дати майбутнім учителям ІМ можливість зрозуміти, як масова комунікація використовується в різних культурних соціумах, навчитися використовувати медіа в міжнародній комунікації, забезпечує знання того, як:

- аналізувати, критично осмислювати і створювати медіатексти рідною та іноземною мовами;

- визначати джерела медіатекстів, їхні політичні, соціальні, комерційні, культурні аспекти, відповідний контекст;
- інтерпретувати медіатексти та цінності, що репрезентують медіа;
- добирати відповідні медіа для створення та поширення власних медіатекстів і набуття зацікавленої в них аудиторії, тобто учнів;
- отримання можливості вільного доступу до медіа і для сприйняття, і для продукції, важливої в освітньому процесі.

У педагогічному словнику С. Гончаренка зазначено, що основними завданнями медіаосвіти є: підготувати нове покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприйняття різної інформації, навчити людину розуміти її, усвідомлювати наслідки її дії на психіку, опановувати способи спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів (Гончаренко, 1997, с. 157).

Для розуміння медіаосвітніх процесів звертаємося до «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні», у якій медіаосвіту визначено як частину освітнього процесу, спрямовану на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою масмедіа, включаючи і традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), і новітні (комп'ютерно-опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій сьогодення (Концепція, 2016).

Відомий фахівець у галузі медіаосвіти О. Федоров трактує медіаосвіту як процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі масмедіа з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мис-

лення, умінь повноцінного сприйняття, інтерпретації, аналізу та оцінки медіатекстів, навчання різних форм самовираження за допомогою медіатехніки (Федоров, 2010, с. 63). Тобто людина повинна мати можливість та вміння активно використовувати інформаційне поле преси, радіо, телебачення, кінематографа, Інтернету.

У зміст медіаосвіти О. Федоров включає основи мистецтвознавства в медіасфері (види і жанри медіа, функції медіа в соціумі, мову медіа, історію медіакультури тощо), відомості про основні галузі застосування теоретичних знань (професійні масмедіа, аматорська медіасфера, канали поширення медіа тощо), практичні, творчі завдання на медіаматеріалі.

Основним завданням медіаосвіти є навчання того, як грамотно читати медіатекст; розвиток здатності самостійно сприймати та оцінювати інформацію, розвиток самостійності суджень, критичного мислення, естетичного смаку; умінь інтегрувати знання та навички, отриманні під час навчання, у процесі сприйняття, аналізу й творчої діяльності та ін. Важливе значення має розуміння медіа як автономного утворення, щодо якого людина має відігравати активну та самостійну роль, не тільки не ідентифікуючи себе з медіа, а й займаючи щодо них постійну критичну позицію (Федоров, 2010, с. 64).

На думку Г. Галана (G. Galan), медіаосвіта пропонує і теоретичний вимір – вивчення проблем, пов'язаних із діалогом інших освітніх наук, і практичний вимір – в основному для встановлення найточніших дидактичних стратегій та їхньої інтеграції в освітній контекст (Galan, 2015).

Західні вчені вважають, що медіаосвіта докорінно відрізняється не тільки від навчання за допомогою медіа, а й від вивчення самих медіа. Тож метою медіаосвіти визнається досягнення медіаграмотності.

За твердженням Л. Гриневич, «медіаграмотність – це необхідне вміння для сучасної особистості» (Гриневич, 2018).

Один із авторів американських підручників для студентів Дж. Поттер (J. Potter) у своєму інтерв'ю доводив, що медіаграмотність полягає в здатності особистості контролювати споживання медіа. Медіаграмотність повинна допомогти людям використовувати засоби масової інформації для задоволення своїх особистих потреб (Potter, 2001).

Ми ж переконані, що медіаграмотність безпосередньо орієнтована на компетентності особистості, необхідні для активної й усвідомленої участі в житті медійного суспільства. Медіаграмотність повинна сприяти адекватній орієнтації в засобах масової інформації, допомагати уникнути спотвореного трактування будь-якої інформації. Медіаграмотна людина здатна вільно орієнтуватися в медіасвіті, легше знаходити інформацію, яка потрібна, та уникати повідомлень, що можуть зашкодити. Підвищуючи власну медіаграмотність, учителі ІМ отримують чіткіше уявлення про межу між реальним світом і світом, що створили для них масмедіа.

Узагалі, медіа – це засоби комунікації, які подаються людям і впливають на них, такі як радіо та телебачення, газети й журнали. Масмедіа майже те саме, але охоплює набагато більшу кількість людей. Медіа і масмедіа відіграють велику роль у нашому житті, незважаючи на те, що споживання засобів масової інформації часто залишається не поміченим. Отже, саме медіаграмотність становить підґрунтя для орієнтації людини у світі масмедіа.

Медіаграмотність передбачає можливість доступу, аналізу, оцінки та створення медіа. Медіакомунікація стала досить вагомою в суспільстві сьогодні, що дозволяє споживати багато інформації. А

сучасні цифрові споживачі є майстрами багатозадачності засобів масової інформації, що передбачає одночасний контакт із двома або більше формами засобів масової інформації. Для споживачів засобів масової інформації, зокрема для вчителів ІМ, важливо розуміти, перекладати та використовувати отриману інформацію, упевнившись при цьому в її достовірності.

Звернімося до визначення канадського науковця й консультанта з питань медіаграмотності К. Ворснопа (Chris Worsnop), який вважає, що медіаграмотність – це результат медіаосвіти, вивчення медіа. Чим більше людина вивчає медіа (за допомогою медіа), тим більше вона медіаграмотна, тобто медіаграмотність – це здатність експериментувати, інтерпретувати чи аналізувати та створювати медіатексти (Worsnop, 1996).

Щоб читати та створювати медіаповідомлення чи медіатексти, майбутні вчителі ІМ повинні пройти три етапи:

перший – коли студенти мають усвідомити особливості засобів масової інформації;

другий вимагає глибших знань, включає аналіз технологічних характеристик чи конкретної мови медіаповідомлення, де вони мають бути вдумливими та критичними читачами. Йдеться про знання візуальних кодів та аналіз ресурсів;

третій етап передбачає, що студенти вже можуть створювати власні повідомлення.

Р. К'юбі (R. Kubey), американський науковець, розглядає медіаграмотність як здатність використовувати, аналізувати, оцінювати та передавати повідомлення в різних формах.

Тобто фактично всі науковці сходяться на тому, що медіаграмотність – це набуті під час навчання навички аналізу та оцінки медіа (Kubey, 1997, с. 184).

На наш погляд, як грамотність є ключовим наріжним каменем освіти, так і медіаграмотність має бути головним пріоритетом у навчальних програмах для підготовки майбутніх учителів ІМ. Такі ключові навички медіаграмотності, як критичне мислення, уміння спілкуватися письмово та розуміння специфіки поданої інформації, збагачують особистість. Критичне мислення дозволяє зрозуміти, що кожна історія виходить з певної думки й допомагає нам бачити правду певного факту, а також є корисною навичкою для вдосконалення професійної кар'єри майбутніх учителів ІМ.

Проте проблема програм з медіаграмотності полягає в тому, що вони все ще зосереджені на традиційних засобах освіти. Незважаючи на те, що такі засоби, як кіно, телебачення, радіо та різні інтернет-мережі, існують уже давно, вони просто виключені з навчальної програми, що доводить існування певного снобізму в освіті. Крім того, сьогодні Інтернет увів у наше життя ще більше засобів інформації: платформи соціальних медіа, інтернет-журналістику, публікації в блогах, подкасти. Тепер кожен може публікувати все, що йому подобається, і завдяки програмному забезпеченню для редагування, такому як програми Adobe або навіть фільтри в Instagram, кожен може ділитися фейковими новинами, фейковими зображеннями, навіть фальшивими відео. Ці фейкові зображення, відео та новини настільки реалістичні, що кожному з нас важко зрозуміти, що справжнє, а що ні, не кажучи вже про молодь, яка не має життєвого досвіду, особливо досвіду життя без Інтернету.

Розглядаючи інші визначення та теорії, варто згадати північноамериканських дослідниць С. Шейбе і Ф. Рогоу, які наголошують на тому, що медіаграмотність передбачає не лише розуміння

медіаповідомлень та декодування їх на основі аналізу, але й їхню оцінку, рефлексію і творення в контексті складної мультимедійної культури, і в результаті вона веде до формування критичної свідомості та критичної автономії, але її не можна розуміти як просте додавання медіатехнології, як техніки викладання або виконання проєкту медіапродукту, адже справжня мета полягає в тому, щоб учителі ІМ ставали медіакомпетентними (Іванов, 2017, с. 61 – 62).

Отже, медіакомпетентність розуміємо як інтегровану характеристику особистості вчителя ІМ, що ґрунтується на сукупності його мотивів, знань, умінь, цінностей і здатностей, котрі спроможні забезпечити медіаосвіту учнів та студентів різного віку на заняттях з іноземної мови.

Описуючи медіакомпетентність, зарубіжні дослідники згадують не лише набір умінь і навичок, співмірних сучасній медіакulturі, але вказують на те, що в них поєднуються спрямованість особи на сучасне і проєктування майбутнього досвіду. Наприклад, С. Дж. Берен (S. Baran) трактує медіакомпетентність як здатність і готовність зробити зусилля, щоб сприймати й розуміти зміст медіатексту й відфільтрувати підтекст, розуміти й поважати силу впливу медіатекстів і здатність розрізняти емоційну та аргументовану реакцію під час сприйняття, щоб діяти відповідно (Baran, 2002, с. 55).

Медіакомпетентність для вчителів ІМ – це взаємодія з різноманітною інформацією іноземними мовами, розвиток умінь критично її сприймати й аналізувати, уміло поєднувати й використовувати подані джерела. Тому ще в процесі фахової підготовки вчителів ІМ доцільно розвивати вміння, виділені відомим американським медіапедагогом С. Дж. Береном, а саме:

- здатність і готовність сприймати й розуміти зміст медіатекстів, незалежно від їхньої складності, умінь «фільтрувати» інформацію;
- розуміти силу впливу медіатекстів на учнів та студентів;
- здатність розрізняти емоційну й аргументовану реакцію читача при сприйманні інформації; розвивати компетентне припущення про зміст медіатексту;
- здатність сприймати медіатексти критично, незалежно від того, наскільки є впливовими їхні джерела (Baran, 2002, с. 57).

Згідно з положеннями компетентнісного підходу професійна підготовка майбутніх учителів ІМ має спрямовуватися на формування різних аспектів професійної компетентності, зокрема й медіакомпетентності. Вагому роль у досліджуваному процесі відіграють особистісні якості вчителя/викладача, рівень інтелектуальності та творчий потенціал.

Не тільки матеріал, що подається в процесі викладання та навчання, але і якісне керівництво формують хороший характер та медіаграмотність. Існує думка, що якою б не була навчальна програма, без супроводу кваліфікованих викладачів усе буде марно. І, навпаки, недосконалу навчальну програму підтримає та вдосконалив кваліфікований учитель. Рольовий репертуар учителя ІМ повинен бути узгоджений із здібностями, якими володіють учителі; учитель ІМ повинен бути готовим і здатним покращити свою діяльність, щоб реалізація освітнього процесу проходила успішно й досягала мети. Учителі ІМ повинні планувати своє навчання з медіаосвіти, прагнути до високого рівня медіаграмотності та медіакомпетентності.

У процесі роботи з медіатекстами адекватний та відповідальний вибір засобів масової інформації та контексту дозволить викладачам ІМ донести повідомлення й може полегшити учням та студентам аналіз і усвідомлення відповідної інформації.

Медіакомпетентність сучасної людини безпосередньо пов'язана із інформаційною компетентністю. Тож уточнимо: медіакомпетентність учителів ІМ – це сукупність їхніх знань, умінь, здібностей, що сприяють відбору, використанню, критичному аналізу, оцінці, створенню й переданню медіатекстів іноземними мовами в різних видах, формах і жанрах, аналізу складних процесів функціонування медіа в соціумі.

Медіакомпетентність розвиває в учителів ІМ уміння критичного мислення, допомагає скласти незалежні судження, допомагає приймати компетентні рішення у відповідь на інформацію, передану каналами масової комунікації. Медіакомпетентність можемо визначити як результат процесу медіаосвіти та медіаграмотності.

Зазначимо, що Дж. Поттер указує на те, що розвиток медіакомпетентності ґрунтується на досвіді, активному використанні вмінь у сфері медіа та готовності до самоосвіти. Науковець пропонує розрізняти високий і низький рівні медіакомпетентності й медіаграмотності (Potter, 2001, с. 18). На його думку, високий рівень характеризується вмінням виділяти основні елементи медіатексту та головного смислу, порівнювати фрагменти різних медіатекстів й оцінювати їх, здатністю створювати стислий, ясний і точний опис медіатексту на основі узагальнення, дедукції, індукції, аналізу і синтезу (Potter, 2001, с. 28). Натомість низький рівень медіакомпетентності й медіаграмотності характеризується тематичною залежністю,

нерозумінням того, що є важливим у повідомленнях, потребою в пораднику чи керуванні, низькою терпимістю до багатозначності медіатексту, слабким концептуальним диференціюванням за наявності небагатьох варіантів повідомлень, негативним ставленням до нових повідомлень, спрощенням медіатекстів, високою імпульсивністю в ухваленні рішень, а також слабким інтелектом у вирішенні проблем і творчих завдань (Potter, 2001, с. 29).

Більшість зусиль, спрямованих на розвиток медіаграмотності та медіакомпетентності, мають фокусуватися на підготовці вчителів ІМ та розвитку навчальних програм. В Україні ще не існує стандартизованої національної навчальної програми чи навчальних програм щодо медіаграмотності, а також немає спеціального фінансування для підтримки вчителів та підвищення їхньої кваліфікації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами теоретичного огляду різних підходів щодо трактувань таких понять, як «медіаграмотність», «медіакомпетентність» та «медіаосвіта», доходимо висновку, що формування медіаграмотності майбутніх учителів іноземної мови – важливий крок у забезпеченні результативності та ефективності навчально-виховного процесу, який має на меті навчити сприймати, аналізувати й критично оцінювати інформацію медіасвіту. Саме медіаграмотність дає змогу зробити навчання неперервним, усеосяжним, актуальним, ціннісним та цікавим.

Умовами ж формування медіакомпетентності вчителів іноземних мов є передусім їхнє бажання самовдосконалення, чітка внутрішня мотивація, наявність відповідних знань у галузі медіаосвіти, залучення до практичної діяльності щодо оцінки медіатекстів та створення власної медіапродукції.

Для вчителів іноземних мов бути медіакомпетентним – значить виробити навички медіаімунітету, який робить їх здатними протистояти агресивному медіа-середовищу, забезпечує психологічне благополуччя при споживанні медіапродукції, що передбачає медіаобізнаність, уміння обирати потрібну інформацію; сформувані практичні навички рефлексії і критичного мислення як психологічних механізмів медіаграмотності, які забезпечують свідоме споживання медіапродукції на основі ефективного орієнтування в медіапросторі та осмислення власних медіапотреб, адекватного та різнобічного оцінювання змісту й форми інформації іноземними мовами, її повноцінного і критичного тлумачення з урахуванням особливостей сприймання мови різних медіа; використовувати освітні медіапродукти в професійній діяльності для формування полікультурної картини світу.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в аналізі стратегій формування медіаграмотності майбутніх учителів іноземних мов.

Література

- Гончаренко С. У.** Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
- Гриневич Л.** Вивчай та розрізняй. Проект, 2018. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/mediagramotnist_.
- Іванов В., Волощенко О., Кульчинська Л.** Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. Київ : АУП, ЦВП, 2011. 58 с.
- Концепція** впровадження медіаосвіти в Україні: Президія Національної академії педагогічних наук України 21 квітня 2016 р. URL: www.mediaosvita.com.ua/material/koncepcia.
- Федоров А. А.** Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Таганрог : Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 2010. 64 с.
- Шейбе С., Рогоу Ф.** Медіаграмотність: підручник для вчителів / переклад з англійської С. Дьома ; за заг. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волощенко. Київ : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.
- Baran S. J.** Introduction to Mass Communication. Boston-New York : McGraw Hill, 2002. 535 p.
- Galán J. G.** Media Education as Theoretical and Practical Paradigm for Digital Literacy: An Interdisciplinary Analysis. *European Journal of Science and Theology*. 2015. № 11(3). P. 31 – 44.
- International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences** (2015). URL: [https://www.google.com/search?q=international+encyclopedia+of+the+social+%26+behavioral+sciences+\(second+edition\)+2015+pdf&rlz=1C1NHXL_ukUA779UA780&oq=International+Encyclopedia+of+the+Social+%26+Behavioral+Sciences&aqs=chrome.6.69i57j46j0l3j0i22i30l5.6466j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8](https://www.google.com/search?q=international+encyclopedia+of+the+social+%26+behavioral+sciences+(second+edition)+2015+pdf&rlz=1C1NHXL_ukUA779UA780&oq=International+Encyclopedia+of+the+Social+%26+Behavioral+Sciences&aqs=chrome.6.69i57j46j0l3j0i22i30l5.6466j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8).
- Kubey R.** Media Education: Portraits of an Evolving Field. *Media Literacy in the Information Age*. New Brunswick ; London : Transaction Publishers, 1997.
- Media Education.** Paris : UNESCO, 1984. 406 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf000062522>.
- Potter W. J.** Media Literacy. Thousand Oaks. London : Sage Publication, 2001. 423 p.

Worsnop C. Assessing Media Work. Mississauga : Wright Communication, 1996. 80 p.

Zahra R., Kurjono K. Teacher Skills Using Learning Media and Teaching Style to Teacher Competency Advances in Economics. *Business and Management Research*. 2019. № 65. P., 38 – 41.

References

Honcharenko, S. U. (1997). Ukrain-skyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv : Lybid [in Ukrainian].

Hrynevych, L. (2018). Vyvchay ta roz-rizniay. Proyeht [Study and distinguish. Pro-ject]. Retrieved from http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/mediagramotnist_ [in Ukrainian].

Ivanov, V., Volosheniuk, O., & Kul-chynska L. (2011). Mediaosvita ta mediah-ramotnist': korotkyy ohlyad [Media educa-tion and media literacy: a brief review]. Kyiv: AUP, CVP [in Ukrainian].

Kontseptsiya vprovadzhennia mediaos-ivity v Ukrayini (2016): Prezydiya Natsional-noyi akademiyi pedahohichnykh nauk Ukray-iny [The concept of implementing media edu-cation in Ukraine: Presidium of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine April 21]. Retrieved from www.mediaosvita.com.ua/material/koncepcia [in Ukrainian].

Fedorov, A. A. (2010). Slovar' termi-nov po mediaobrazovaniyu, mediapeda-gogike, mediagramotnosti, mediakompe-tenantnosti [Glossary of terms for media edu-cation, media pedagogy, media literacy and media competence]. Taganrog : Publishing house Taganrog. state ped. institute [in Rus-sian].

Sheibe, S., & Rohou, F. (2017). Me-diahamotnist: Pidruchnyk dlya vchyteliv ;

pereklad z anhliyskoyi S. Dioma [Media Lit-eracy: A Textbook for Teachers]. (S. Dioma, Trans). Kyiv : Tsentr Vilnoyi Presy, Akade-miya Ukrayinskoyi Presy [in Ukrainian].

Baran, S. J. (2002). Introduction to Mass Communication. Boston-New York : McGraw Hill [in English].

Galán, J. G. (2015). Media Education as Theoretical and Practical Paradigm for Digital Literacy: An Interdisciplinary Analy-sis. *European Journal of Science and Theol-ogy*, 11(3), 31 – 44 [in English].

International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (2015). Retrieved from [https://www.google.com/search?q=international+encyclope-dia+of+the+social+%26+behavioral+sciences+\(s+econd+edition\)+2015+pdf&rlz=1C1NHXL_ukUA779UA780&oq=International+Encyclopedia+o+f+the+Social+%26+Behavioral+Sciences&aqs=c+hrome.6.69i57j46j0l3j0i22i30i5.6466j0j7&source=id=chrome&ie=UTF-8](https://www.google.com/search?q=international+encyclope-dia+of+the+social+%26+behavioral+sciences+(s+econd+edition)+2015+pdf&rlz=1C1NHXL_ukUA779UA780&oq=International+Encyclopedia+o+f+the+Social+%26+Behavioral+Sciences&aqs=c+hrome.6.69i57j46j0l3j0i22i30i5.6466j0j7&source=id=chrome&ie=UTF-8) [in English].

Kubey, R. (1984). Media Education: Portraits of an Evolving Field. Media Literacy in the Information Age. New Brunswick ; London : Transaction Publishers, 1997 [in English].

Media Education (1984). Paris : UNESCO. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000062522> [in English].

Potter, W. J. (2001). Media Literacy. Thousand Oaks. London : Sage Publication [in English].

Worsnop, C. (1996). Assessing Media Work. Mississauga : Wright Communication [in English].

Zahra, R., & Kurjono, K. (2019). Teacher Skills Using Learning Media and Teaching Style to Teacher Competency Ad-vances in Economics. *Business and Man-agement Research*, 65, 38 – 41 [in English].

Биндас О. М. Специфіка понять «медіаграмотність», «медіакомпетентність» та «медіаосвіта» в підготовці вчителів іноземних мов

У статті здійснено узагальнення інформації щодо понять «медіаосвіта», «медіаграмотність» та «медіакомпетентність». Авторка наголошує на тому, що вчителі іноземної мови мають бути медіаграмотними, медіакомпетентними, повинні вміти застосовувати засоби медіаосвіти, навчати учнів та студентів грамотно створювати свій медіапростір.

На основі аналізу наукового доробку вітчизняних та зарубіжних дослідників у галузі медіаосвіти розкрито сутнісні ознаки медіаграмотності та медіакомпетентності як важливих характеристик результату медіаосвіти учнівської та студентської молоді. Доведено, що медіакомпетентність учителів іноземної мови пов'язана із виробленням навичок медіаімунітету, рефлексії і критичного мислення як психологічних механізмів медіаграмотності, які забезпечують свідоме споживання медіапродукції на основі ефективного орієнтування в медіапросторі, адекватного оцінювання інформації іноземними мовами.

Визначено актуальність використання освітніх медіапродуктів у професійній діяльності вчителів іноземної мови. Розкрито умови формування медіакомпетентності вчителів іноземних мов – бажання до самовдосконалення, чітка внутрішня мотивація, наявність відповідних знань у галузі медіаосвіти, залучення до практичної діяльності щодо оцінки медіатекстів та створення власної медіапродукції.

Ключові слова: вчителі іноземних мов, медіаграмотність, медіакомпетентність,

медіаосвіта, медіакомпетентність учителів іноземних мов.

Биндас Е. Н. Специфика понятий «медиаграмотность», «медиакомпетентность» и «медиаобразование» в подготовке учителей иностранных языков

В статье осуществлено обобщение информации, касающейся понятий «медиаобразование», «медиаграмотность» и «медиакомпетентность». Автор отмечает, что учителя иностранного языка должны быть медиаграмотными, медиакомпетентными, уметь применять средства медиаобразования, учить учеников и студентов грамотно создавать свое медиапространство.

На основе анализа научных работ отечественных и зарубежных исследователей в области медиаобразования раскрыты существенные признаки медиаграмотности и медиакомпетентности как важных характеристик результата медиаобразования ученической и студенческой молодежи. Доказано, что медиакомпетентность учителей иностранного языка связана с выработкой навыков медиаиммунитета, рефлексии и критического мышления как психологических механизмов медиаграмотности, которые обеспечивают сознательное потребление медиапродукции на основе эффективного ориентирования в медиапространстве, адекватного оценивания информации на иностранных языках.

Определена актуальность использования образовательных медиапродуктов в профессиональной деятельности учителей иностранного языка. Раскрыты условия формирования медиакомпетентности учителей иностранных языков – стремле-

ние к самосовершенствованию, четкая внутренняя мотивация, наличие соответствующих знаний в области медиаобразования, включение в практическую деятельность по оценке медиатекстов и созданию собственной медиапродукции.

Ключевые слова: учителя иностранных языков, медиаграмотность, медиакомпетентность, медиаобразование, медиакомпетентность учителей иностранных языков.

Byndas O. M. Specificity of the Concepts «Media Literacy», «Media Competence» and «Media Education» in the Foreign Language Teachers Training

The article summarizes information on the concepts «media education», «media literacy» and «media competence». The author emphasizes that foreign language teachers ought to be media literate, media competent, be able to use the means of media education, and teach students to create their own media space. Based on the analysis of scientific achievements of domestic and foreign researchers in the field of media education, the

essential features of media literacy and media competence as important characteristics of the result of media education of pupils and students are revealed. It has been proven that foreign language teachers' media competence is related to the development of skills of media immunity, reflection and critical thinking as psychological mechanisms of media literacy, which provide conscious consumption of media products based on effective media orientation, adequate evaluation of information in foreign languages.

The relevance of the use of educational media products in the foreign language teachers' professional activity is determined. The conditions for the formation of foreign language teachers' media competence are revealed – the desire for self-improvement, clear internal motivation, the availability of relevant knowledge in the field of media education, involvement in practical activities to evaluate media texts and create one's own media products.

Keywords: foreign language teachers, media literacy, media competence, media education, foreign language teachers' media competence.